

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

изх. № 473 / 30.05.2022г

ДО
Г-Н РУМЕН НЕКОВ И
Г-Н СТЕФАН ТИХОЛОВ
ПРОФЕСИОНАЛЕН САЙТ
„ПРЕДИЗВИКАЙ ПРАВОТО!“
ГР.СОФИЯ, УЛ.„ДОБЪР ЮНАК“ № 11,
ВХ.А, АП.1

Електронна поща:
predizvikaipravoto@gmail.com

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН НЕКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ТИХОЛОВ,

Във Върховния административен съд (ВАС) се получи Ваш сигнал, изх. № 226/14.12.2021 г., заведен под вх.№ 17321/14.12.2021 г. в деловодната система на съда, в който обосновавате наличието на основание за сезиране на Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 191, ал. 5-7 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс поради накърняване на основни права на гражданите.

На свое заседание Звеното за анализи и тълкувателна дейност във Върховния административен съд подробно се запозна с изложеното от Вас аргументирано предложение. В резултат от проведените обсъждания Звеното за анализи и тълкувателна дейност не предлага отправянето на искане до Конституционния съд с така предложеното съдържание.

В тази връзка беше отчетено наличието на аргументи за недопустимост на искането. С Решение № 2 от 30 март 2000г. на КС на РБ по конституционно дело № 2/2000 г., Конституционният съд се е произнесъл относно съобразността на разпоредбата на чл. 157 ДПК (отм.) с Конституцията. Тази отменена разпоредба изцяло е възпроизведена в

сега действащия член 191, ал.1 ДОПК. С Определение №1 от 10 февруари 2011г. по конституционно дело № 18/2010 г., Конституционният съд приема, че недопустимо е искането за установяване на противоконституционност на разпоредба, която вече е била предмет на разглеждане по друго дело, като е без значение обстоятелството, че се оспорват различни правни норми, щом предметът им е един и същ. Разпоредбите, прогласяването на чиято противоконституционност се търси – ал. 5-7 на чл. 191 от ДОПК, макар да не са имали аналог в ДПК (отм.), респ. по отношение на тях формално да няма произнасяне от Конституционния съд, по същество представляват ограничение на ограничението, въведено с чл. 191, ал. 2, на основното правило по чл. 191, ал. 1 ДОПК, което е било предмет на конституционна проверка. Още повече, че отмененото правило, разрешаващо конкуренцията между публичното и частното принудително изпълнение, без ограничение, аналогично на това по чл. 191, ал.2 ДОПК, е признато за конституционносъобразно.

Независимо от въпроса за допустимостта на искането, по същество на поставения проблем становището на членовете за Звеното за анализи и тълкувателна дейност е за липса на аргументи, обосноваващи противоречие на чл. 191, ал. 5-7 от ДОПК с Конституцията.

Разпоредбите на чл.191, ал.1 и ал.2 ДОПК уреждат законодателно принципа на приоритет на реализирането на публичните вземания и вътрешното му ограничение. С новите ал.6 и ал.7 на чл.191 ДОПК (ДВ бр.31 от 2011г.) законодателят въвежда два вида ограничения, стесняващи приложното поле на чл.191, ал.2, регламентираща въпросното вътрешно ограничение.

Наистина, като резултат от това, независимо от волята на кредиторите с частноправни вземания и за продължителен период от време не може да се упражнява правото на защита на част от нарушените граждански притезателни права. Това правно положение засяга правната сфера на двата вида привилегировани кредитори: работниците и служителите като носители на имуществени субективни права в индивидуално трудово правоотношение и кредиторите по задължения за издръжка. Техните вземания се ползват с обща привилегия по чл.136, ал.1, т.5 ЗЗД и дори предхождат публичноправните финансови вземания на държавата (арг. от чл.460, изр.1 ГПК във вр. с чл.136, ал.1, т.5 ЗЗД).

При това, за разлика от изпълнителното производство по ГПК, в производството пред публичния изпълнител могат да се присъединяват единствено и само ипотекарните, заложените и кредиторите с право на задържане. На практика, вече има случаи, когато са отхвърлени жалбите на работници и служители срещу отказ на публичен изпълнител да ги присъедини по висящо изпълнително дело на публичния изпълнител срещу техния работодател.

В мотивите на Решение №2 на КС по конст.д.№2/2000г. съдът приема, че основната част от публичните вземания (данъци и такси, установени със закон) „намират своето основание в конституционно задължение - чл. 60, ал. 1 от Конституцията. Очевидно конституционните (публични) задължения на гражданите, съответно юридическите лица, не могат да бъдат поставени на една и съща основа с частните им задължения независимо от източника, от който последните възникват.

Наред с това високата степен на обществен интерес, който съществува с оглед на материалните основания на публичните вземания, от една страна (виж чл.13, ал. 2 ДПК), и с оглед на пълното им и своевременно събиране, от друга страна (нормалното функциониране на държавата и нейните социални фондове), обосновават създаването на привилегирована процедура в тази материя. Задължението на държавата да създава условия за ефективно упражняване на частната собственост няма приоритет пред други нейни конституционни задължения, в случая - пред задължението за събиране на публичните вземания с цел финансово осигуряване на нормалното ѝ функциониране.“ В тази връзка, разширението на привилегията за публичното изпълнение е обосновано в мотивите на законопроекта, с който се приемат новите ал.67 и ал.7 на чл.191 ДОПК.

Предвид изложеното, не може да се обоснове нарушаване на конституционно защитеното право на защита по чл.56 от Основния закон.

Несъответствието на законова норма с международни договори, по които България е страна, може да бъде обсъждано по искане за противоконституционност на нормата в контекста на нарушение на чл.5, ал.4 от Конституцията. Не е обосновано обаче твърдението, че специалната норма на чл.191 ДОПК, уреждаща законно основание за предпочитане, е в колизия с конституционната и международно-правната закрила на вземанията за трудово възнаграждение и за издръжка.

Не е налице твърдяното противоречие с чл.11, §2 и чл.12, §1 от Конвенция на МОТ за закрила на работната заплата, ратифицирана с Указ №161 на Президиума на Народното събрание от 02.07.1955г., обн.ДВ бр.37 от 09.05.1997г., както и чл.23, ал.3 от Всеобщата декларация за правата на човека. Параграф втори на чл.11 гласи, че „Работната заплата, която представлява привилегировано вземане, трябва да бъде изцяло изплатена, преди обикновените кредитори да предявят своите вземания“, а параграф 3 на същата разпоредба допуска „Редът за предпочитително удовлетворяване на привилегированото вземане за работна заплата спрямо останалите привилегировани вземания се определя от националното законодателство.“ Чл.12, §1 е посветен на правилото за редовно заплащане на работната заплата и няма връзка с принудителното изпълнение на вземанията за работна заплата.

Не е налице и противоречие на обсъжданата нормативна уредба на международно-правното задължение за улесняване на събирането на вземанията за издръжка - чл.6, §2, б."е", чл.34, §1 от Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството (Обн. ОВ, L 192, бр.39 от 22.07.2011г.). Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството е одобрена от името на Европейския съюз с Решение на Съвета от 09 юни 2011г. (Обн. ОВ, L 192, бр.39 от 22.07.2011 г.). Предмет на конвенцията е осигуряването на ефективното международно събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството, по-специално чрез: а) създаване на цялостна система за сътрудничество между органите на договарящите държави; б) допускане подаването на молби за постановяване на решения за издръжка; в) осигуряване на признаването и изпълнението на решения за издръжка; и г) изискване на ефективни мерки за бързото изпълнение на решения за издръжка.

По чл.10, §1 б."а" и б."б" от Конвенцията, кредитор, който иска събирането на вземания за издръжка в съответствие с настоящата конвенция, може да подаде в молещата държава молби за признаване или признаване и изпълнение на решение или за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава. Съгласно §3 на същия член 10, освен ако в конвенцията не е предвидено друго, молбите, посочени в параграфи 1 и 2, се разглеждат съгласно правото на замолената държава, като към молбите, посочени в параграф 1, букви в) —

е) и в параграф 2, букви б) и в), се прилагат нормите за компетентност, приложими в замолената държава.

По чл.32, т.1 от Конвенцията, при спазване на разпоредбите на глава VI изпълнението се осъществява в съответствие с правото на замолената държава. Макар т.2 на същия текст да постановява, че изпълнението трябва да се осъществи бързо, член 33, наречен „Забрана за дискриминация“, гласи : „Замолената държава осигурява за делата по конвенцията най-малко същите начини за изпълнение като тези, които се прилагат за вътрешни дела.“

Тези разпоредба изключват обоснован извод, че нормата на чл.191 от ДОПК противоречи на Конвенцията, независимо от разпоредбите на чл.6, §2, б.“е” и чл. 34, §1, съгласно които централните органи на държавите, страни по конвенцията, вземат всички необходими мерки за улесняване на събирането и своевременното прехвърляне на плащанията за издръжка и договарящите държави осигуряват наличието във вътрешното си право на ефективни мерки за изпълнение на решенията по тази конвенция.

ГЕОРГИ ЧОЛАКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД